

[Hjortnæs.]

tidspunkt, da vi på alle områder skaber mulighed for, at folk kan uddanne sig og udvide deres kundskaber, vil det være rimeligt, at man for disse særlig vanskeligt stillede medborgere søger at gennemføre så gode forhold som muligt; menneskeligt set vil det være en absolut betingelse for, at de kan komme til at leve som normale samfundsborgere. Det vil derfor være af særlig stor interesse, om den højtærede minister kan give oplysning om, hvilke resultater og erfaringer ændringerne af 1954 har givet, og om ministeren kan give den positive oplysning, at man til næste år kan forvente et lovforslag.

Med disse bemærkninger kan jeg på mit partis vegne give tilslutning til lovforslaget.

Skov Jørgensen: I lov nr. 197 af 11. juni 1954 bemyndiges socialministeren til at give regler for indberetning om og undervisning af talelidende, ordblinde og sværere tilfælde af læsesvaghed, og det pålægges staten at betale de udgifter, forstanderne for de to taleinstitutter finder nødvendige i forbindelse hermed, alt sammen hvad angår elever, der ikke skal behandles på taleinstitutterne, men kan undervises af lokale talelærere.

Vi er efterhånden vænnet til bemyndigelses- og rammelove, men jeg går vist ikke for vidt, når jeg klassificerer denne som usædvanlig i henseende til at give minister og administration frie hænder med hensyn til en lovs anvendelse og udgifterne i forbindelse med dens gennemførelse.

Forslaget om forlængelse af loven begrundes i manglende udbygning af folkeskolens særundervisning. Det er en forenkling af problemstillingen. Hvis man i 1954 havde pålagt folkeskolen at løse opgaven og havde givet folkeskolen samme økonomiske vilkår, som er angivet her, så havde vi efter min opfattelse været længere fremme i dag. Det er jo sådan, at taleinstitutterne i vid udstrækning løser opgaverne i forbindelse med denne lov ved at gøre brug af folkeskolens lærere dertil. Der er blot ikke nok af dem, og så må man for forsorgens regning lade børnene og for så vidt også de unge rejse undertiden flere mil til talelærere. Hovedproblemet både

for forsorgen og for folkeskolen ligger derfor i mangelen på tilstrækkelig mange kvalificerede til at give taleundervisning, og heri må den reelle begrundelse for, at vi ikke har kunnet udbygge denne særundervisning i folkeskolen så godt som ønskeligt, søges.

Jeg mener også, at det, at loven gav kommunerne indtryk af, at opgaven blev løst af andre og uden udgift for kommunerne, har spillet nogen rolle med hensyn til at sinke udbygningen. Det ligger nu klart, at folkeskolen skal undervise alle talehæmmede i den undervisningspligtige alder, der ikke kræver kombineret medicinsk-pædagogisk behandling på et af vore taleinstitutter, og derefter er problemet indsnævret til at få tilstrækkelig mange talelærere uddannet. For øvrigt dukker der et nyt og ganske stort behov op i forbindelse med udbygningen af eksternatskoler og hjælpeskoler.

Det har hidtil været sådan, at uddannelsen har været et halvt år og førte til autorisation af Den almindelige danske Lægeforening. Jeg er enig i, at denne halvprivate uddannelse havde visse mangler, men de lærere, der blev uddannet på denne måde, gjorde og gør fyldest, og der er fra lægelig side givet udtryk for, at denne uddannelse stadig ville være forsvarlig.

Når vi nu i en situation, hvor vi mangler talelærere, går med til en forlængelse af kursustiden og dermed nedsættelse af uddannelseskapaciteten, finder jeg anledning til at appellere til alle, der har indflydelse herpå, også den højtærede socialminister, om at søge de forhåndenværende uddannelsesmuligheder udnyttet helt ud, også selv om det i de nærmest kommende år stiller ekstraordinært store krav til de implicerede institutioner — jeg tænker især på taleinstitutterne og disses forstandere, som i denne forbindelse må trække det store læs.

Som sagt, læreruddannelsen er nøglen til løsning af de problemer, der begrundes udsættelsen af denne lovs revision, og det er derfor glædeligt, at uddannelsen nu kommer i gang fra 1. september. Vi er dermed et skridt nærmere udbygningen af folkeskolens og dermed også forsorgens undervisning på disse områder.

Jeg nævnte lovens økonomiske side. Jeg vil gerne bede den højtærede socialminister